

PREDSTAVITEV ZBORNIKA »AKTUALNA AKCIJA »SKALA« NA OBMOČJU UNZ KRANJ – 1991«

Vir/avtor: Damjan Renko, Gortan Simončič

Fotografije: Bojan Verčič, Andrej Žemva

V soboto, dne 18. 4. 2026, od 18.30 ure dalje, je v palači MO Kranj (dvorana št. 15) potekala prva predstavitev zbornika PVD Sever – Gorenjska z naslovno temo »AKTUALNA AKCIJA »SKALA« NA OBMOČJU UNZ KRANJ – 1991«, avtorjev Damjana Renko in Gortana Simončiča.

Uvodni del predstavitve je izvedel predsednik PVD Sever – Gorenjska, Ivan Hočevar (citat):

»Spoštovane veteranke in veterani, gospe in gospodje, spoštovani gosti!

Dovolite mi, da vas vse najprej pristrčno pozdravim v svojem imenu in imenu PVD Sever – Gorenjska. Še posebej pristrčen pozdrav pa velja našemu današnjemu gostitelju, županu MO Kranj, g. Matjažu Rakovcu, ki je kljub številnim obveznostim našel čas in prišel na predstavitev.

(op.: tekst za 9.5.2026) Pristrčen pozdrav pa seveda velja tudi vsem današnjim vabljenim gostom in sicer nekdanjim delegatom Skupščine (mandat 1990/1992) R. Slovenije z območja Gorenjske in nekdanjim delavcem ONZ nekdanje UNZ Kranj, ki so sodelovali pri izvedbi akcije s kodnim imenom SKALA.

Po več kot tri leta trajajočem projektu je danes nastopil trenutek za predstavitev zbornika z naslovno temo: »AKTUALNA AKCIJA »SKALA« NA OBMOČJU UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE KRANJ – 1991«, avtorjev in članov PVD Sever – Gorenjska, Damjana Renka in Gortana Simončiča.

Spoštovana publika, po tem formalnem uvodu bom prešel kar k bistvu današnje predstavitve. Ne bo odveč, če povem, da med temeljne cilje, ki jih v zadnjih petnajstih letih zasleduje PVD Sever – Gorenjska, nedvomno sodi tudi aktivnejše delovanje na področju zgodovinske publicistične dejavnosti, s katero se posredno ohranjajo vrednote osamosvojitve in seznanjanje zunanje javnosti z demokratičnimi procesi, vlogo in aktivnostmi nekdanjih ONZ v obdobju pred in med osamosvojitveno vojno. Moč pisane besede, ima v primerjavi z govorjeno besedo in pojavom vedno bolj vseobsegajočega svetovnega spleta (interneta), gledano v daljšem časovnem obdobju, še vedno veliko vlogo in moč. Kot taka je še vedno najprimernejša oblika ohranjanja zgodovinske resnice o osamosvajanju Slovenije saj z njo posredno gojimo in utrjujemo domoljubna in uporniška izročila ter se zavzemamo za dvig domovinske zavesti, še posebej pri mlajši populaciji, ki je v zadnjih letih zaradi erozije družbenih vrednot postala že zaskrbljivoče apatična. Po tem malce filozofskem uvodu pa v nadaljevanju nocojšnje predstavitve predajam besedo avtorjema zbornika Damjanu Renku in Gortanu Simončiču, ki vam bosta povedala kaj več o njegovem nastajanju.....prosim!«

S predstavitvijo je nato nadaljeval soavtor zbornika Damjan Renko (citat):

»Pristrčen pozdrav prisotnim veterankam in veteranom in vabljenim gostom tudi z najine avtorske strani. V uvodu naj povem, da sva se z mojim nekdanjim sodelavcem in mojim prvim mentorjem v nekdanji milici ter kasneje veteranskim kolegom in prijateljem Gortanom Simončičem odločila, da si današnjo predstavitev zbornika z naslovno temo »AKTUALNA AKCIJA »SKALA« NA OBMOČJU UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE KRANJ – 1991« kot soavtorja družno razdeliva. Sam vam bom najprej v strnjenem opisu predstavil časovno obdobje nastajanja zbornika in njegovo strukturo, kolega Simončič pa vam bo predstavil svoj delež in sicer področje spominov in intervjujev s takratnimi akterji v vrstah takratnih delavcev UNZ Kranj in gorenjskih delegatov takratne Skupščine R. Slovenije v mandatu 1990/1992.

Kot je že v uvodu povedal predsednik društva g. Ivan Hočevar je PVD Sever – Gorenjska, že ob svoji ustanovitvi v letu 1997, med svoje temeljne naloge zapisalo tudi skrb za ohranjanje zgodovinskega spomina o vlogi nekdanje milice pri nastajanju slovenske države. Tako tudi s tem že četrtnim zbornikom društvo zvesto sledi cilju in sicer, da prispevek gorenjske milice pri osamosvajanju R. Slovenije ne bo pozabljen. Tako slovenska kot gorenjska milica sta namreč v tem obdobju opravili veliko delo, slovenska javnost pa o dogodkih, uspehih in neuspehih žal še vedno ni dovolj seznanjena, podobe osamosvajanja pa so zato velikokrat tudi zamegljene. Avtorji nekaterih podobnih publicističnih del so velikokrat hote ali nehote spretno prikivali ali zmanjševali uspehe drugih, kar še posebej velja za takratno milico in kriminalistično službo.

S stališča zgodovinopisja so zgodovinski viri temelj, ki nam odprejo majhno časovno okence za potovanje v preteklost in ponudijo vpogled v življenje ljudi. Rdeča nit pričujočega zbornika, ki sva ji avtorja tudi kot akterja v osamosvojitveni zgodbi ves čas poskušala dosledno slediti, je temeljila na čim bolj realni reinterpetaciji poteka tedaj aktualne akcije milice s kodnim imenom Skala, ki je potekala v časovnem okviru od njenega aktiviranja v popoldanskih urah dne 29. 6. in zaključku v zgodnjih jutranjih urah 30. 6. 1991. Akcija Skala je bilo tajno ime načrta, ki je bil že 12. 10. 1990 izdelan v takratni Upravi milice (UM) Republiškega sekretariata za notranje zadeve (RSNZ) v sodelovanju s pristojnim referentom za obrambno in varnostno načrtovanje v organizacijskem okviru Skupščine R. Slovenije, za primere sklica delegatov takratne slovenske skupščine v izrednih razmerah. Dne 19. 2. 1991 je bil v prostorih Šole za miličnike na Kotnikovi 8 v Ljubljani sklican sestanek inšpektorjev za operativne zadeve z inšpektoratov milice (IM) vseh takratnih UNZ, poveljnika Specialne enote milice (SEM) in Zaščitne enote milice (ZEM) RSNZ ter takratnega ravnatelja Kadetske šole za miličnike (KŠM), dr. Bojana Potočnika, na katerem so bili obravnavani in prevzeti osnovni načrti za izvedbo akcije Skala. Na njihovi osnovi so bili nato v nadaljevanju na vseh takratnih trinajstih (13) območnih UNZ na območju Slovenije izdelani podrobni načrti in opomniki za delo vseh služb in posameznikov v primeru aktiviranja akcije Skala. Načrt je tako predvidel izvedbo sklica delegatov preko vseh takratnih UNZ na območju Slovenije, organizacijo prevoza delegatov od zbirnega mesta do lokacije zasedanja zborov skupščine in nazaj v kraje bivanja, varnostno spremstvo in varovanje na relacijah potovanja. Načrt je vseboval tudi tri variante lokacij, in sicer:

- Center za obrambno usposabljanje (COU) (op.: danes Center za gorsko bojevanje/NATO Mountain Warfare Centre of Excellence (NATO MW CoE), Poljče, 27, 4275, Begunje na Gorenjskem,*
- IC ONZ Kadetska šola za miličnike v Tacnu (op.: danes Policijska akademija), Rocenska ulica 56, 1211 Ljubljana Šmartno,*
- Skupščina R. Slovenije (op.: danes Državni zbor R. Slovenije), Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana;*

S kolegom Gortanom sva se pri nastajanju zbornika trudila, da sva čim bolj verno in nepristransko opisala predvsem operativno izvajanje nalog miličnikov in drugih takratnih delavcev ONZ ter nekaterih drugih deležnikov, ki so bili na operativnem območju UNZ Kranj vključeni v delo milice ali pa so tesno sodelovali z njo pri izvedbi akcije Skala. Dogajanje je bilo zaradi pomanjkanja dokumentarnega gradiva res težko rekonstruirati, še največ sva lahko razbrala iz spominov akterjev. Žal sva zaradi sposobnosti reinterpetacije posameznikov v zvezi z dogodki izpred več kot 34 let velikokrat naletela na težave pri umeščanju le-teh, bodisi v pravilno sosledje dogodkov, bodisi celo v skladnost z ostalimi zgodovinskimi viri. V večini primerov sva za potrjevanje realnega poteka dogajanja spomine posameznikov uporabila le kot izjemo, in ne kot pravilo. Zbornik v večjem delu zajema dogodke iz gorenjske regije, v zoženem opisu pa je dodan tudi eden od dogodkov z operativnega območja takratne UNZ Ljubljana mesto, ki je po dosedanjih ugotovitvah v veliki meri vplival na potek tajne seje skupščine v noči z 29. na 30. 6. 1991 in vsekakor ni v ponos vsem tistim, ki so ta dogodek v nasprotju s takratnim pravnim redom želeli prikriti in prepustiti pozabi (umor miličnika OM Medvode, Stanka Straška). Širšemu opisu dogodka sva se že v zaključnih fazah izdaje zbornika in kljub že zbranim obsežnim zgodovinskim virom s kolegom Simončičem kolegialno odrekla, saj je PVD Sever – Ljubljana v novembru 2025 izdalo publicistično delo z naslovno temo USODNI RAFAL, avtorja mag. Darka Repenška, ki je z njeno vsebino slovenski javnosti dokončno razkril resnično ozadje tega umora.

Opisi poteka dogodkov v najinem zborniku so v bistvu le poskus čim bolj realne rekonstrukcije, oziroma reinterpetacije dogajanja, tako kot so ga ob izvedbi akcije Skala videli, doživljali ali si ga zapomnili akterji iz vrst gorenjske milice in gorenjski delegati Skupščine R. Slovenije v mandatu 1990/1992.

Prva ideja o nastanku zbornika na ravni ZPVD Sever, ki bi vseboval opise izvedbe te akcije s področja delovanja vseh njenih dvanajstih članic, se je tako porodila v novembru 2022. Takrat se je namreč komisija za zgodovinsko dejavnost pri ZPVD Sever v luči bližajoče se 32. obletnice osamosvojitvene vojne odločila za izvedbo tematskega projekta, ki bi na državni ravni prvič publicistično ovrednotil in prikazal aktivnosti takratne milice in drugih delavcev takratnih ONZ v zvezi z izvajanjem nalog po tedaj aktualni akciji Skala. Pozneje bi sledile izdaje regijskih zbornikov na to temo. Za vodjo projekta sta bila določena njen aktualni predsednik Alojzij Klančičar, sicer tudi aktualni podpredsednik ZPVD Sever in predsednik PVD Sever–Zasavje, med osamosvojitveno vojno 1991 komandir postaje milice (PM) Zagorje ob Savi.

V nadaljevanju so bili v skladu z minulo prakso za nosilce projekta najprej določeni vsi regijski člani komisije za zgodovinsko dejavnost. Kot je to običajno pri tovrstnih projektih, smo bili v društvu zaradi časovne distance skoraj 34 let od izvedene akcije Skala pri zbiranju in urejanju zgodovinskih virov bolj ali

manj ves čas v stiski, ker se tega segmenta osamosvojitvene vojne leta 1991 na regijski ravni, vsaj do zdaj, še nihče ni resno lotil. Prvi resnejši pristop k proučevanju izvajanja operativnih nalog po tedaj aktualni akciji Skala je bil tako na območju delovanja društva storjen v januarju 2023. Struktura regijskega prispevka je nastajala postopno iz dokaj skromnega nabora podatkov iz publikacij, časopisov, nekaterih redkih dokumentov državnih organov, osebnih zapiskov in spominov posamičnih akterjev osamosvojitvenih dogodkov. Predvsem pri kronološkem opisovanju je bilo za nekatere pomembne dogodke teh podatkov največkrat premalo, za nekatere manj pomembne pa preveč. Že v začetni fazi nastajanja regijskega prispevka sva soavtorja zaprosila nekatere od še živečih nekdanjih poklicnih veteranskih kolegov in delegatov takratne Skupščine R. Slovenije z območja Gorenjske ter sorodnike umrlih petih (5) delegatov. Ti bi o obravnavani tematiki kot takratni vodstveni delavci ali operativci v posameznih notranjih organizacijskih enotah nekdanje UNZ Kranj ter kot udeleženci tajne seje Skupščine R. Slovenije nedvomno vedeli povedati kaj več, oziroma bi lahko pomagali bodisi s svojimi spomini, morebitnimi pisnimi viri ali fotografijami. Najini prošnji se je odzvalo petindvajset (25) nekdanjih poklicnih kolegov iz vrst takratne gorenjske milice in petnajst (15) še živečih delegatk in delegatov. Odzvala sta se tudi dva (2) ožja sorodnika in en (1) nekdanji raziskovalni novinar RTV Slovenija. Navedeno število uстных virov sicer zveni impozantno, a glede na najine ugotovitve je bilo število udeležencev akcije Skala na območju UNZ Kranj nedvomno večje. Žal sta tudi v tem primeru storila svoje velika časovna razdalja in erozija družbenih vrednot na področju domovinske zavesti. V nadaljevanju pa je nekje koncem leta 2023 prišlo do preobrata, saj so do takrat nekatere od članic ZPVD Sever na temo akcije Skala že izdale regijske zbornike, nekatere so ga pripravljale, v nekaterih društvih pa aktivnosti še niso stekle. Zaradi tega je bila na ravni komisije za zgodovinsko dejavnost pri ZPVD Sever v letu 2024 sprejeta odločitev, da se bo zbornik na temo akcije Skala, ki bo sinteza vseh regijskih zbornikov, na državni ravni izdal šele po izidih le-teh. Na podlagi te odločitve se je UO našega društva v nadaljevanju odločil za izdajo publikacije v obliki regijskega zbornika, s katerim bi društvo na regijski ravni dostojno predstavilo osamosvojitveni prispevek miličnikov in drugih delavcev ONZ z operativnega območja nekdanje UNZ Kranj pri izvedbi akcije Skala.

Tako sva s kolegom Gortanom kot vezna členu med društvom in komisijo za zgodovinsko dejavnost pri ZPVD Sever, po sili razmer, morala prevzeti tudi nevhvaležno vlogo ustvarjalcev pričujočega zbornika. Poleg že omenjene neodzivnosti posameznih akterjev v tem segmentu osamosvojitvene vojne so avtorji prispevkov, ki v zadnjem desetletju proučujejo in vrednotijo osamosvojitvene procese ali dogajanja med osamosvojitveno vojno, v zadnjih letih v vedno večjih težavah tudi zaradi tega, ker morajo vedno najprej preveriti, ali posamičen zapis dejansko temelji na resničnih dogodkih in je torej primarni vir ali pa so posamezniki posredovali že sekundarno informacijo, ki je lahko prirejena. Zavedati se moramo namreč dejstva, da je reinterpretacija posamičnega dogodka pogojena s človeškim spominom, ki zaradi večanja časovne distance postaja zelo izmuzljiva kategorija. Soavtorja sva si kot imperativ že v začetku nastajanja tega zbornika zadala cilj, ki sledi misli francoskega romanopisca in umetnostnega kritika Émila Zolaja: »Resnica je na pohodu; nič je ne more več ustaviti!«

Med nadaljnjim nastajanjem zbornika sva se soavtorja tudi ves čas trudila, da je vsebina v čim večji meri upoštevala težnjo po nepristranskem opisovanju poteka akcije Skala. V največji možni meri so bili uporabljeni tudi podatki iz primarnih pisnih zgodovinskih virov. Podatke iz sekundarnih virov, tj. spominov posameznikov, pa sva navajala le kot dobrodošlo dopolnitev. Najboljši približek zgodovinski resnici je namreč le v najmanjši meri dodajanja ali odzemanja le-te, kar daje reinterpretaciji določenega časovnega obdobja žlahtnost – to pa na koncu vedno presoja le bralec.

Strukturo zbornika sva s kolegom Gortanom obdelala po sledečem zaporedju:

KAZALO

1. UVOD

2. SPREMNA BESEDA (STROKOVNA RECENZIJA)

3. ORGANIZACIJSKA SHEMA UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE KRANJ

3.1 NAČELNIK UPRAVE

3.2 INŠPEKTORAT MILICE

3.2.1 Sektor za operativne zadeve

3.2.2 Sektor za mejne zadeve in tujce

3.2.3 Sektor za organizacijo in razvoj milice

3.2.4 Sektor za stalno dežurstvo

3.3 ODDELEK ZA ZATIRANJE KRIMINALITETE

3.3.1 Sektor za zatiranje gospodarske kriminalitete

3.3.2 Sektor za zatiranje splošne kriminalitete

3.3.3 Sektor za kriminalistično tehniko

3.4 ODDELEK SKUPNIH SLUŽB

3.4.1 Odsek za obdelavo in analitiko

3.4.2 Odsek za računovodstvo

3.4.2.1 Referat za knjigovodstvo

3.4.2.2 Referat za likvidaturo

3.4.3 Odsek za materialne zadeve

3.4.4 Odsek za zveze

3.5 POSTAJE MILICE S SPLOŠNIM DELOVNIM PODROČJEM

3.5.1 Postaja milice (PM) Jesenice

3.5.1.1 Oddelek milice (OM) Kranjska Gora

3.5.2 Postaja milice (PM) Kranj

3.5.2.1 Oddelek milice (OM) Cerklje na Gorenjskem

3.5.2.2 Oddelek milice (OM) Preddvor

3.5.3 Postaja milice (PM) Radovljica

3.5.3.1 Oddelek milice (OM) Bled

3.5.3.2 Oddelek milice (OM) Bohinjska Bistrica

3.5.4 Postaja milice (PM) Škofja Loka

3.5.4.1 Oddelek milice (OM) Gorenja vas

3.5.4.2 Oddelek milice (OM) Železniki

3.5.4.3 Oddelek milice (OM) Žiri

3.5.5 Postaja milice (PM) Tržič

3.6 POSTAJE MILICE S POSEBNIM DELOVNIM PODROČJEM

3.6.1 Postaja prometne milice (PPM) Kranj

3.6.2 Postaja mejne milice (PMM) Brnik

3.6.3 Postaja mejne milice (PMM) Jezersko

3.6.4 Postaja mejne milice (PMM) Ljubelj

3.6.5 Postaja železniške mejne milice (PŽMM) Jesenice

3.6.6 Postaja mejne milice (PMM) Karavanke

3.6.7 Postaja mejne milice (PMM) Korensko sedlo

3.6.8 Postaja mejne milice (PMM) Rateče

3.7 PODROČNI CENTER SDV/VIS

4. PARLAMENTARIZEM NA SLOVENSKEM V ZGODOVINSKI PERSPEKTIVI

4.1 Organizacijska struktura Skupščine R. Slovenije

4.1.1 Družbenopolitični zbor

4.1.2 Zbor občin

4.1.3 Zbor združenega dela

4.2 Uvertura v osamosvojitveno vojno

4.3 Sklic 22. izredne (tajne) seje Skupščine R. Slovenije

4.4 Potek 22. izredne (tajne) seje Skupščine R. Slovenije

4.4.1 Spomini predsednika Zbora združenega dela Jožeta Zupančiča

5. IZVEDBA AKCIJE SKALA NA OBMOČJU UNZ KRANJ

5.1 Kronologija poteka osamosvojitvene vojne na območju UNZ Kranj dne 29. in 30.6.1991

5.2 Potek akcije Skala na nivoju UNZ Kranj

5.3 Delegati, ki se niso udeležili prevoza na tajno sejo Skupščine R. Slovenije

5.4 Potek akcije Skala na območju PM Jesenice

5.5 Potek akcije Skala na območju PM Kranj

5.5.1 Potek akcije Skala na območju OM Preddvor

5.6 Potek akcije Skala na območju PM Radovljica

5.7 Potek akcije Skala na območju PM Škofja Loka

5.7.1 Potek akcije Skala na območju OM Žiri

5.8 Potek akcije Skala na območju PM Tržič

6. SPOMINI IN INTERVJUJI MILIČNIKOV TER DRUGIH DELAVCEV NOTRANJIH ORGANIZACIJSKIH ENOT UNZ KRANJ

- 6.1 Darko Brelih*
- 6.2 Miroslav Dovžan*
- 6.3 Ivan Dragoš*
- 6.4 Živko Drekonja*
- 6.5 Stanislav Ficko*
- 6.6 Marjan Grčar*
- 6.7 Anton Hribar*
- 6.8 Dušan Jotič*
- 6.9 Vukašin Klisura*
- 6.10 Boštjan Knific*
- 6.11 Dragomir Kolevski - Kole*
- 6.12 Adolf Kopše*
- 6.13 Vladimir Koračin*
- 6.14 Jože Mencin*
- 6.15 Velja Peternelj*
- 6.16 Dr. Bojan Potočnik*
- 6.17 Igor Potočnik*
- 6.18 Vladimir Radaković*
- 6.19 Jože Romšak*
- 6.20 Alojz Srčič*
- 6.21 Marko Šmid*
- 6.22 Branko Virant*
- 6.23 Ljubo Zajc*
- 6.24 Ludvik Zupančič*
- 6.25 Vinko Žuran*

7. SPOMINI IN INTERVJUJI DELEGATOV SKUPŠČINE R. SLOVENIJE Z OBMOČJA UNZ KRANJ

- 7.1 Aleksandra Pretnar Hoivik*
- 7.2 Franc Erce*
- 7.3 Franci Feltrin*
- 7.4 Frančišek Grašič*
- 7.5 Vitomir Gros*
- 7.6 Anton Kramarič*
- 7.7 Marija Lončar*
- 7.8 Marija Markeš*
- 7.9 Dr. Avguštin Mencinger*
- 7.10 Matjaž Peskar*
- 7.11 Prim. Janez Remškar, dr. med*
- 7.12 Peter Starc*
- 7.13 Andrej Šter*
- 7.14 Janez Ivan Štular*
- 7.15 Zoran Thaler*

8. ZAKLJUČEK

9. UPORABLJENI VIRI IN LITERATURA

- 9.1 Publikacije (16)*
- 9.2 Pravni viri (13)*
- 9.3 Dokumenti (37)*
- 9.4 Članki (2)*
- 9.5 Spletni viri (55)*
- 9.6 Spomini (41)*
  - 9.6.1 Spomini delavcev milice (25)*
  - 9.6.1 Spomini delegatov Skupščine R. Slovenije (16)*
- 9.7 Fotografije (129)*
  - 9.7.1 Avtorske fotografije (68)*
  - 9.7.2 Spletni viri fotografij (61)*

10. SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC

11. O AVTORJIH

11.1 Damjan Renko

11.2 Gortan Simončič

Na tej točki besedo predajam kolegu Gortanu, ki bo predstavil predvsem 6. in 7. poglavje zbornika.....prosim Gortan!«

S predstavitvijo je nato nadaljeval soavtor zbornika Gortan Simončič (citat):

»Hvala za besedo!

Prisrčen pozdrav prisotnim veterankam in veteranom in vabljenim gostom tudi z moje strani. Kot vam je že omenil kolega Damjan vam bom predstavil svoj delež pri nastajanju zbornika in sicer področje intervjujev s takratnimi akterji v vrstah takratnih delavcev UNZ Kranj in gorenjskih delegatov takratne Skupščine R. Slovenije v mandatu 1990/1992, ki so opisani v poglavjih:

6. Spomini in intervjuji miličnikov ter drugih delavcev NOE UNZ Kranj in

7. Spomini in intervjuji delegatov Skupščine R. Slovenije z območja UNZ Kranj

Lahko vam povem, da sem k projektu nastajanja tega zbornika pristopil na izrecno prošnjo kolege Damjana, ki je ocenil, da zaradi obsega in razpršenih zgodovinskih virov ter obsega poizvedovanj in izvajanja intervjujev tega enostavno ne more izvesti sam. Tako sem kot njegov nadomestni član v komisiji za zgodovinsko dejavnost prevzel ta del, ki je med ostalim zahteval ogromno terenskega dela ter vloženega truda.

V začetku sva z Damjanom izdelala osnutke seznamov delavcev UNZ Kranj in delegatov Skupščine R. Slovenije takratnih akterjev živečih na območju UNZ Kranj. Zatem sva večini teh posredovala pisno zaprosilo za pomoč pri nastajanju zbornika. Odziv obeh kategorij takratnih akterjev je bil sicer spodbuden, a bi bil lahko vsekakor boljši. V nadaljevanju sem nato navezoval stike z večino navedenih akterjev in se z njimi dogovarjal za intervjuje ali pa so mi slednji po e-pošti ali na druge načine posredovali svoje pisne prispevke, fotografije idr. dokumentacijo. Največja težava pri reinterpretaciji časovnega okvira izvajanja akcije Skala pri teh akterjih je bila vsekakor časovna oddaljenost, ki je tudi vplivala na realnost opisov teh spominov. Vsebinsko teh intervjujev sem nato primerjal in križal s podatki iz drugih zgodovinskih virov ter izdelal grobe prepise intervjujev, ki sem jih posredoval kolegu Damjanu, ta pa je sproti opravljal redakcijsko plat in te umeščal v predhodno dogovorjeno strukturo zbornika.

Toliko sem imel sam v zvezi opisa mojega dela soavtorstva, besedo predajam spet kolegu Damjanu!«

V zaključnem delu predstavitve je soavtor Damjan Renko dejal (citat):

»Ob zaključku predstavitve se s kolegom Gortanom na tem mestu zahvaljujema vsem, ki so nama zaradi spoštovanja do zgodovinskega spomina kakorkoli pomagali pri rekonstrukciji dogodkov ob izvedbi tedaj aktualne akcije Skala med osamosvojitveno vojno. Vsekakor so tu na prvem mestu bodisi avtorji posameznih prispevkov ali intervjuvanci iz vrst nekdanjih organov za notranje zadeve (ONZ) in nekdanjih delegatov in delegatov Skupščine R. Slovenije v mandatu 1990/1992. Ti so s svojimi spomini pomagali odkriti nekaj tančic s te skrivnostne akcije takratnih ONZ – ko smo tudi Gorenjci med obrambno vojno svetu pokazali in dokazali, da smo sestavni del naroda, ki temelji na načelih miroljubnosti, sodelovanja in odsotnosti sovraštva. Seveda so tu še drugi, nič manj pomembni posamezniki, ki so nama pomagali pri nastajanju zbornika. Med njimi so vsi tisti, ki so z dokumenti, fotografskim gradivom ali na kakšen drugačen način pripomogli k celovitejši in popolnejši vsebini. Vse navedeno je namreč v nama vzbudilo raziskovalno iskro, zaradi katere sva se sploh lotila pisanja zbornika.

Najina velika zahvala velja recenzentu dr. Bojanu Potočniku in lektorici dr. Sonji Čokl, ki sta s svojim strokovnim prispevkom v veliki meri pripomogla h kakovosti zbornika. Seveda se morava zahvaliti tudi UO društva in njegovemu predsedniku Ivanu Hočevanju ter najinima življenjskima sopotnicama Barbari in Olgji, ki so nama ob nastajanju pričujočega zbornika zvesto stali ob strani in naju tako ali drugače spodbujali, da sva vztrajala.

Prav posebna zahvala pa velja tudi vsem tistim, ki so finančno podprli izid tega zbornika. Dovolite mi, da jih naštejemo:

Javni financerji (občine): Bled, Bohinj, Cerklje na Gorenjskem, Gorje, Jezersko, Jesenice, MO Kranj, Kranjska Gora, Radovljica, Tržič.

Podjetja:

- *White Wolf, varovanje, d.o.o., Letališka cesta 33, 1000 Ljubljana,*
- *VIKING, d.o.o., Cesta Staneta Žagarja 53, 4000 Kranj,*
- *SLO TOURS, d.o.o., Dunajska cesta 156, 1000 Ljubljana,*
- *TOSIDOS d.o.o., Šlandrova ulica 4/b, 1231 Ljubljana – Črnuče,*
- *GORENJSKA GRADBENA DRUŽBA, d. d., Jezerska cesta 20, 4000 Kranj,*
- *FRAPORT SLOVENIJA, d.o.o. , Zgornji Brnik 130/a, 4210 Brnik – Aerodrom;*

Organizacije in društva:

- *ZVEZA POLICIJSKIH VETERANSKIH DRUŠTEV SEVER, Štefanova ulica 2, 1000 Ljubljana,*
- *POLICIJSKO VETERANSKO DRUŠTVO SEVER - GORENJSKA, Cesta Ste Marie Aux Mines 19, 4290 Tržič*

Zaključujem z mislijo, da si bodo tako kot vedno do sedaj, mnenje o publikaciji - zborniku ustvarili bralci sami. Med njimi bodo vsekakor tudi bralci mlajše generacije, ki bodo v skladu z našim poslanstvom deležni osvežitve zgodovinskega spomina. V PVD Sever – Gorenjska bomo namreč poskrbeli, da bo del naklade zbornika razdeljen tudi v mestne, občinske, osnovnošolske in srednješolske knjižnice širom Gorenjske.

Če so morda še kakšna vprašanja vam bova s kolegom Gortanom poskušala nanje odgovoriti. Če vprašanj ni.....pa se vam zahvaljujema za potrpežljivost in hvala, ker ste prišli.«